

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19-17.

Nr. Wilno, dnia 10 stycznia 1934 r.

984.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. "Lietuvos Zinios" o sytuacji państw bałtyckich.-	I.	1.
K r o n i k a .		
2. Represje ekonomiczne Niemiec wobec Litwy.-	"	"
3. Zamach hitlerowców na urzędnika litewskiego.-	"	"
4. Powrót posła Zechlina.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

5. Doroczna konferencja filistrów związku ateitinków.-III.	"	
6. Upadek "Trzeciego Frontu".-	"	2.
7. Zjazd związku ludowców.-	"	"
8. Ilość pism w Kownie.-	"	"
9. XV-lecie komendantury kowieńskiej.-	"	"
10. Premier Tubelis na prowincji.-	"	"
11. Akcja propagandowa związku kupców i rzemieślników "Verslas".-	"	"
12. Epidemia tyfusu plamistego.-	"	3.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

13. "Brihva Zeme" o likwidacji 3 tajnych szkół polskich w Litwie.-	IV.	"
14. Areszty wśród Polaków w Poniewieżu.-	"	"

V. LITWINI PRUSCY.

K r o n i k a .

15. Napad na dr. Vydunasa.-	V.	"
-----------------------------	----	---

VII. SPRAWY KLAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

16. Pogłoski o wyjeździe dr. Neumanna do Niemiec.-	VII.	"
17. Ustąpienie dr. Neumanna ze stanowiska weterynarza.-	"	"

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Žinios" o sytuacji państw bałtyckich. "Liet. Žinios" Nr.4 z 5.I.1934 r. Art.p.t. "Targ o państwa bałtyckie". Streszczenie:

Ostatnimi czasy nad państwami bałtyckimi zbierać się poczęły ciemne chmury niepokoju. Pierwsze oznaki niepokoju nadciągnęły ze strony hitlerowskich Niemiec. W listach z Warszawy było zaznaczone, iż Niemcy uczyniły Piłsudskiemu dalekoidące propozycje dotyczące losów państw bałtyckich.

Red.Radek na łamach "Izwestij" wyraźnie zaznaczył, iż Niemcy, szykując się do zagarnięcia państw bałtyckich, usiłują obecnie wznieść tam ruch faszystowski. W tym celu zakładają oni i popierają materialnie gniazda faszystowskie w państwach bałtyckich.

Trudno jest narazie przewidzieć, czy Litwinów zaproponował Polsce wzięcie pod "opiekę" państw bałtyckich. Hitler propozycję taką złożył.

"Nowy Kurjer" /Nr.296/ pisze, iż Piłsudski najbardziej byłby zadowolony, gdyby otrzymał Litwę.. Zadowolniliby on także faszystów niemieckich i innych.

Państwa bałtyckie, jako pomost pomiędzy Wschodem i Zachodem są obiektem pretensyj różnych sił imperjalistycznych. Nie potrzeba dowodzić, iż w podobnej sytuacji państwa bałtyckie czem rychlej winne pomyśleć o bezpieczeństwie własnem. Litwini doskonale wiedzą, co oznaczanieproszona "opieka" Piłsudskiego, Hitlera lub kogoś innego. Pierwszym środkiem przeciw wszelkim "opiekom" jest zjednoczenie sił Nadbałtyku dla obrony niepodległości.-

K r o n i k a .

Represje ekonomiczne Niemiec wobec Litwy. "Rytas" Nr.4 /I.1934/: Z Prus Wschodnich donoszą, iż w razie, gdyby w Kraju Kłajpedzkim zwolnieni zostali z posad urzędnicy obcokrajowcy /Niemcy/, hitlerowcy zamkną mały ruch graniczny na granicy litewsko-pruskiej.

"Jaunakas Zinas /z 5.I.1934/ potwierdzają wiadomość o zamierzonym przez hitlerowców ograniczeniu małego ruchu granicznego pomiędzy Litwą a Niemcami. Mieszkańcy pogranicza niemieckiego będą odtąd mogli kupować w Litwie tylko 5 jaj, 1/2 klgr masła i 1/2 kg. sera miesięcznie. Posunięcie to należy uważać, jako rewanż za usunięcie 101 urzędników kłajpedzkich - obywateli niemieckich. Nadto dn.4 stycznia r.b. poselstwo niemieckie w Litwie zakomunikowało rządowi litewskiemu, iż kontyngent importu masła litewskiego do Niemiec zmniejszony został do 1/3 dotychczasowej normy. Zmniejszone zostały także kontyngenty importu jaj, sera i in.produktów. Zmniejszenie kontyngentu importowego na masło przyniesie Litwie 1 milion litów straty rocznie.-

"Memeler Dampfboot" zamieszcza wzmiankę o zmniejszeniu przez Niemcy kontyngentu importowego na masło litewskie, zaznaczając jednocześnie, iż o jakichkolwiek rokowaniach w tej sprawie nic się nie mówi.-

Zamach hitlerowców na urzędnika litewskiego. Prasa kowieńska /z 5.I.1934/: W tych dniach hitlerowcy przytrzymali w Ejtkunach jednego z litewskich urzędników kolejowych i odstawili go do Stokupian, aby, podobnie, jak skazanemu przez sąd niemiecki urzędnikowi litewskiemu Klebanowasowi, wytoczyć sprawę. Ponieważ jednak aresztowanemu urzędnikowi nie udało się zarzucić, został on zwolniony z aresztu.-

Powrót posła Zechlina. Prasa kowieńska /z 5.I.34/: Dnia 2 stycznia powrócił do Kowna niemiecki poseł w Litwie dr.E. Zechlin, który kilka dni bawił w Berlinie.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Doroczna konferencja filistrów zw. ateitininków. "Rytas" Nr.1 /I.1934/: Dnia 29 grudnia 1933 r.

w Kownie odbyła się konferencja filistrów związku atejtininków.

Na wstępie prezes związku ks.J.Czesaitis wskazał na ustawione na stole prezydjalnym herby m.Wilna, Kowna i Kłajpedy, przypominając znaczenie tych wielkich stolic, jako ości państwowej i wyrażając zadowolenie, iż wszystkie te miasta przysłały swych reprezentantów.

Naczelny przywódca federacji atejtininków prof.K.Paksztas w swem przemówieniu dokonał przeglądu prac w 1933 r. i określił wytyczne przyszłej działalności federacji.

Rok 1933-ci, oświadczył prof.Paksztas, był spokojny. Wprost rekordowo mało było wysiedleń lub osób, któreby ucierpiały skutkiem sympatyzowania federacji. Dalsze stosunki również ulegają naprawie. W r.b. zauważa się jakgdyby kolektywne, skonsolidowane łączenie się przeciwko zewnętrznym wrogom ojczyzny. Atejtinicy coraz bardziej zagłębiają się w największe problemy narodowe. Litwini nie mogą pozwolić, by zamknięto im wrota, wiodące na Zachód. Atejtinicy pragną jedności z całym narodem.

W czasie dyskusji okazało się, iż młodzi filistrzy związku atejtininków wykazują się w sposób całkiem swoisty.

W konferencji brało udział około 100 osób.-

Upadek "Trzeciego Frontu". "Rytas" Nr.4 /I.1934/: Większość zwolenników idei głoszonych w "Trzecim Froncie" ostatecznie zmieniła przekonania. Jeden z przywódców tej grupy p.Br.Raila przyjął pasadę w referacie prasowym policji kowieńskiej. Wogóle grupa "trzeciofrontowców" prawie zupełnie się rozpadła. /Uwaga:Zwolennicy "Trzeciego Frontu", jak wiadomo, lansowali radykalne hasła socjalistyczne. Przyp.Red./.

Zjazd związku ludowców. "Rytas" Nr.2 /I.1934/: donosi, iż w lutym r.b. litewski związek ludowców zamierza zwołać zjazd walny do Kowna.-

Ilość pism w Kownie. "Rytas" Nr.2 /I.1934/ donosi, iż w Kownie wychodzi ogółem 130 różnych pism perjodycznych, w tej liczbie dzienniki, tygodniki, miesięczniki i inne.-

XV - lecie komendantury kowieńskiej. "Liet.Aidas" Nr.4 /I.1934/: Dnia 5 stycznia upływa 15 lat od chwili powstania komendantury wojskowej m.Kowna i powiatu. W dniu tym pod naporem bolszewików litewska komendantura w Wilnie zmuszona była przenieść się do Kowna. Pracę swą w Kownie komendantura rozpoczęła z 20 oficerami i 133 żołnierzami.

Załączona tabela ilustruje działalność komendantury w okresie 1919-1928 r.

Rodzaj kary	Liczba osób.
Wysłanych do obozu koncentracyjnego	378
Wysiedlonych z Litwy	981
wysiedlonych z powiatu kowieńskiego	374.
Ogółem: 1.733.-	

Premjer Tubelis na prowincji. Prasa kowieńska /z 5.I.1934/:Premjer Tubelis wyjechał na kilka dni na prowincję. 4 stycznia w związku z podróżą premjera kolejne posiedzenie Gabinetu Ministrów nie doszło do skutku.-

Akcja propagandowa związku kupców i rzemieślników "Versla s". Prasa kowieńska /z 5.I.1934/:Związek litewskich przemysłowców, kupców i rzemieślników zamierza wprowadzić specjalne książeczki i znaczki zawodowe dla swych członków. Pozatem znaczki i książeczki będą wprowadzone również dla klientów związku. Przy otrzymaniu zamówienia członkowie związku będą naklejali na tych książeczkach znaczki. Po wypełnieniu całej książeczki znaczkami klient związku otrzyma odpowiednią nagrodę. W ten sposób zamierza związek Wzrwać litewski przemysł i handel i zachęcać Litwinów do kupowania u swoich.-

Epidemia tyfusu plamistego. Prasa kowieńska /z 5.I.1934/: Departament Zdrowia otrzymał wiadomości, że w okolicach Żyżmor zarejestrowano 9 wypadków tyfusu plamistego. Chorzy zostali izolowani. Podjęto kroki dla zahamowania dalszego szerzenia się epidemii.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

"Brihva Zeme" o likwidacji 3 tajnych szkół polskich w Litwie. "Brihva Zeme"/z 4.I.34/ donosi, iż w pow.poniewieskim władze litewskie wykryły 3 tajne szkoły polskie i aresztowały 3 nauczycieli, którzy posługiwali się podręcznikami polskimi, zabronionymi przez Lit.M-stwo Oświaty.

Aresztowani nauczyciele polscy pochodzą ze znanych rodzin polskich.-

Areszty wśród Polaków w Poniewieżu. "Dzień Kowieński Nr.4 /I.1934/: Przed świętami Bożego Narodzenia urzędnicy policji kryminalnej dekonali w Poniewieżu szeregu rewizyj w mieszkaniach kilku Polaków. Po dokonaniu szczegółowej rewizji u pp.mecenasowej Ludkiewiczowej, Salmonowiczowej i Rutkowskiej, wszystkie zostały wezwane do urzędu policji kryminalnej, skąd po dłuższym badaniu odstawiono je do miejscowego więzienia, lokując we wspólnej celi z przestępcami kryminalnymi. Rewizji i aresztów dokonano pod zarzutem utrzymywania tajnych szkół polskich. Przy rewizji żadnych jakiegokolwiek winy dowodzących dokumentów, pism i t.p. nie znaleziono. Urzędnicy policji kryminalnej zabrali jedynie kilka legalnie wwiezionych podręczników szkolnych. Nie znaleziono również żadnych charakterystycznych dla szkoły sprzętów, map i in. Podczas rewizji nie zastano również uczących się dzieci. Jedynie u p.Rutkowskiej zastano dzieci dwóch miejscowych Polaków, nauczycieli poniewieskiego gimnazjum polskiego, którym pomieniona osoba udzielała prywatnych korepetycji szykując do gimnazjum.-

Po przetrzymaniu 2 - 3 dni w policji kryminalnej i więzieniu, wszystkie trzy zostały zwolnione. P.Salmonowiczową zwolniono po zapłaceniu grzywny pieniężnej, nałożonej przez komendanta wojennego w wys.1000 lt./z zamianą na 2 mies.więzienia/. Pieniądze na opłacenie kary zostały zebrane z ofiar ludności polskiej w Poniewieżu. Również grzywnę w wys.1000 litów uiszcili rodzice aresztowanej p.Rutkowskiej. Mecenasowa Ludkiewiczowa została zwolniona z więzienia bez uiszczenia grzywny.-

V. LITWINI PRUSCY.

K r o n i k a .

Napad na dr.Vydunasa. Prasa kowieńska /z 2.I.1934/: Dnia 23 grudnia r.ub. w Tylży znów dokonano napadu na znanego działacza i pisarza litewskiego w Prusach Wschodnich dr.Vydunasa. Do idącego ulicą dr.Vydunasa podbiegł wyrostek i zawołał: "Du litauisches Schwein. Du litauische Saul. Verfluchter litauischer Hund. Was Schreibst Du so gemein gegen Deuschland", poczem uderzył go pięścią w pierś i plecy oraz kopnął nogą. Dr.Vydunas o wypadku powiadomił policję.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Pogłoski o wyjeździe dr.Neumanna do Niemiec. Prasa kow./z 3.I.1934/: Kłajpedzki "Darbininku Balsas" podaje, że w Kłajpedzie obiegają pogłoski, iż dr.Neumann, przezuwając bankructwo swej polityki, zamierza opuścić Litwę i wyjechać do Niemiec.-

Ustąpienie dr.Neumanna ze stanowiska weterynarza. Prasa kow./2.I.1934/: Ponieważ dr.Naumann, jako przywódca niem.partii politycznej nie może należycie wykonywać swych urzędowych obowiązków weterynarza Kr.Kłajpedzkiego, przeto Dyrektorjatowi ma być zaproponowane zastąpienie dr.Neumanna nowym weterynarzem.-

B7